

Briselē, 21.4.2017.
COM(2017) 184 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

**par Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvas 2008/118/EK par akcīzes nodokļa
piemērošanas vispārēju režīmu īstenošanu un novērtējumu**

{SWD(2017) 131 final}

Satura rādītājs

1. IEVADS	2
2. PAMATINFORMĀCIJA	3
3. DIREKTĪVAS NOVĒRTĒJUMS	4
3.1. Novērtējuma tvērums	4
3.2. Rezultāti.....	5
3.2.1. Direktīvas 2008/118/EK lietderība un efektivitāte.....	5
3.2.2. Akcīzes nodokļa un muitas procedūru saskanība.....	9
3.2.3. Būtiskums	11
3.2.4. ES pievienotā vērtība.....	12
4. PROBLĒMAS, KURĀM TURPMĀK BŪTU JĀPIEVĒRŠ UZMANĪBA	12
4.1. Atļaujas.....	13
4.2. Rīcība preču iztrūkuma un pārpalikuma gadījumā, citos izņēmuma gadījumos un krāpšanas apkarošana.....	13
4.3. Koordinācija starp muitas procedūrām un akcīzes nodokļa procedūrām.....	14
4.4. Uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem vērstas procedūras saistībā ar precēm, par kurām nodoklis jau ir samaksāts.....	15
5. SECINĀJUMI UN TURPMĀKIE PASĀKUMI	15

1. IEVADS

Padomes Direktīvas 2008/118/EK¹ 45. panta 2. punktā noteikts: “Līdz 2015. gada 1. aprīlim Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu”. Lai savāktu pierādījumus šim ziņojumam, Komisija pieprasīja veikt divus ārējā novērtējuma pētījumus. Pirmais novērtējuma pētījums par direktīvas V nodaļu (t. i., noteikumiem par tādu akcīzes preču komerciālu pārvietošanu, par kurām nodoklis jau ir samaksāts) tika publicēts 2015. gadā². Otrais pētījums lielākoties attiecās uz direktīvas III un IV nodaļu (t. i., noteikumiem par glabāšanu akcīzes preču noliktavā un elektronisko kontroles sistēmu), un tas tika publicēts 2016. gadā³.

¹ Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/118/EK par akcīzes nodokļa piemērošanas vispārēju režīmu, ar ko atceļ Direktīvu 92/12/EEK, OV L 9, 14.1.2009.

² <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-current-arrangements-for-the-cross-border-movements-of-excise-goods-that-have-been-released-for-consumption-pbKP0614146/>

³ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-current-arrangements-for-the-holding-and-moving-of-excise-goods-under-excise-duty-suspension-pbKP0215865/>

Katrs minētais pētījums ietvēra aptauju jautājumu veidā, kas bija adresēta dalībvalstīm un tirgotājiem, un iegūtie rezultāti tika salīdzināti, lai nodrošinātu, ka viedoklis par attiecīgo problēmu ir saskanīgs un konsekvents. Saistībā ar abiem pētījumiem tika veikti vairāki gadījumu pētījumi, kas sniedza dziļāku ieskatu un tika īstenoti aptuveni vienā trešdaļā dalībvalstu. Atlasītās dalībvalstis tiek uzskatītas par reprezentatīvām, ņemot vērā valsts lielumu, ģeogrāfisko stāvokli un to, vai dalībvalsts ražo vai patērē akcīzes preces.

Komisija pieņēma lēmumu Komisijas *REFIT*⁴ programmas ietvaros veikt regulējuma jomas novērtējumu. Sīki izstrādāti novērtējuma rezultāti ir sniegti Komisijas dienestu darba dokumentā (SWD(2017) xxxx), kas ir pievienots šim ziņojumam. Ņemot vērā piecus galvenos novērtējuma jautājumus — būtiskumu, saskanību, lietderību, efektivitāti un ES pievienoto vērtību —, novērtējums nosaka, vai Direktīvā 2008/118/EK ietvertā intervence atbilst plānotajiem mērķiem un kādā mērā ir sasniegta plānotā ietekme.

Pamatojoties uz pētījumu izstrādes laikā savāktajiem pierādījumiem, šajā ziņojumā ir apkopoti Komisijas novērtējuma secinājumi. Sīkāku informāciju lūdzam skatīt pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

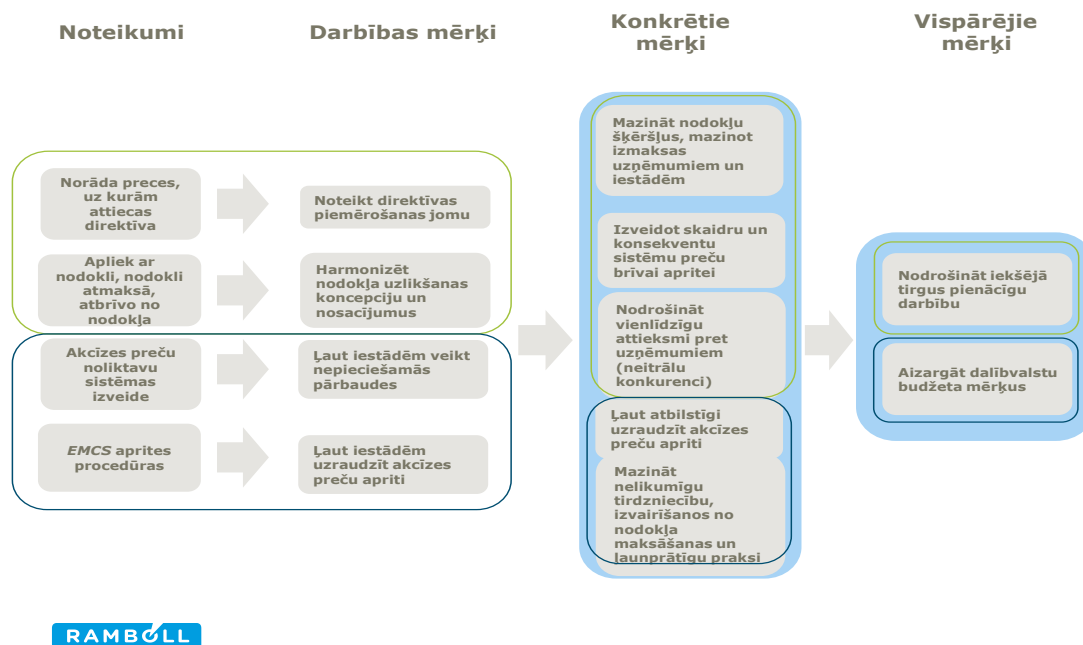
2. PAMATINFORMĀCIJA

Ar Padomes Direktīvu 2008/118/EK ir aizstāta Padomes Direktīva 92/12/EEK⁵. Tā nosaka režīmu akcīzes preču glabāšanai un pārvietošanai Eiropas Savienībā, izņemot nedaudzas teritorijas, kurās nepiemēro direktīvas noteikumus. Direktīvas mērķi un veids, kā tie mijiedarbojas dažādos politikas līmeņos, raksturoti tālāk intervences loģikas diagrammā.

⁴ Izmantojot normatīvās atbilstības un izpildes programmu (*REFIT*), tiek pārskatīti visi ES tiesību akti, lai konstatētu slogu, neatbilstības, atšķirības vai nelietderīgus pasākumus un sagatavotu nepieciešamos priekšlikumus par turpmākiem pasākumiem saistībā ar pārskatīšanā konstatēto.

⁵ Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīva 92/12/EEK par vispārēju režīmu akcīzes precēm un par šādu preču glabāšanu, apriti un uzraudzību, OV L 76, 23.3.1992.

1. attēls. Direktīvas 2008/118/EK intervences loģika

3. DIREKTĪVAS NOVĒRTĒJUMS

3.1. Novērtējuma tvērums

Novērtējums aptver visu direktīvas darbības jomu, tomēr galvenokārt ir vērsts uz III–V nodaļu. I un II nodaļa tika iekļauta novērtējumā tādā mērā, kādā noteikumi skāra jautājumus, kas ir būtiski III–V nodaļas noteikumu ietekmei.

I nodaļā akcīzes nodoklis ir definēts kā nodoklis par patēriņu un sniegtas kopīgas definīcijas tādiem jēdzieniem kā “apstiprināts noliktavas turētājs” un “akcīzes preču noliktava”. Kopīgas definīcijas nodrošina vienotu juridisku izpratni par šiem jēdzieniem un skaidru un konsekventu sistēmu.

II nodaļā ir noteikts akcīzes nodokļa uzlikšanas laiks un vieta, atbildīgā persona, ietekme, ko rada iznīcināšana vai neatgriezenisks zudums, pārkāpumi, atmaksāšana un parāda atlaišana, kā arī atbrīvojums no nodokļa.

III nodaļā termins “akcīzes preču noliktava” ir pārņemts no Direktīvas 92/12/EEK, un ar to saprot apstiprinātu atrašanās vietu, kurā drīkst glabāt un ražot akcīzes preces atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, atvieglotot ražošanas un glabāšanas telpu pārbaudi. Valsts pieņem lēmumu attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem par apstiprināšanu, bet sistēma kopumā ir noteikta direktīvas III nodaļā. Katrai akcīzes preču noliktavai ir apstiprināts noliktavas turētājs, kas atbild par akcīzes preču noliktavas pārvaldību. Gan akcīzes preču noliktavai, gan apstiprinātajam noliktavas turētājam tiek piešķirts unikāls akcīzes identifikācijas numurs.⁶

⁶ Padomes Regula (ES) Nr. 389/2012 un Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 612/2013 nosaka juridisko pamatu datu apmaiņai starp dalībvalstīm par atļaujas piešķiršanu ekonomikas dalībniekiem un akcīzes preču noliktavām un ekonomikas dalībnieku reģistrāciju.

SEED (akcīzes datu apmaiņas sistēma) ļauj pārbaudīt, vai attiecībā uz konkrētu akcīzes identifikācijas numuru piešķirtas atļauja; ja atļauja piešķirta, tajā norāda, ar kādām akcīzes precēm tirgotājam vai akcīzes preču noliktavai atļauts strādāt. Attiecīgā dalībvalsts iestāde reģistrē *SEED* datubāzē gan nosūtītāju, gan saņēmēju.

IV nodaļā iekļautas nozīmīgas izmaiņas, kas ieviestas ar Direktīvu 2008/118/EK: automatizēta pārvietošanas uzraudzība atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā ar akcīzes preču aprites un kontroles sistēmu (*EMCS*). Šo sistēmu izstrādājušas un kopīgi izmanto valsts iestādes un Komisija, Komisijai pildot galvenās koordinatores lomu. *EMCS* nodrošina akcīzes preču pārvietošanas uzraudzību reāllaikā atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā starp apstiprinātām un reģistrētām atrašanās vietām, kā arī nodrošina, ka preces var nosūtīt tikai uz šādām atrašanās vietām. Ar IV nodaļu ieviests jauna veida tirgotājs, kas ir saistīts ar noteiktu atrašanās vietu, — tas ir “reģistrēts saņēmējs”, kas var saņemt, bet nevar glabāt preces atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā. Minētajā nodaļā arī definēts jauna veida tirgotājs, proti, reģistrēts nosūtītājs, kas var transportēt preces atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā no importēšanas vietas.

Direktīvas **V nodaļā** (33.–38. pantā)⁷ izklāstīti kopīgi noteikumi par diviem tādu akcīzes preču komerciālas pārvietošanas veidiem Eiropas Savienībā, par kurām nodoklis jau ir samaksāts (t. i., precēm, kas ir nodotas patēriņam): preču nosūtīšanu starp tirgotājiem (*B2B*) un akcīzes preču tālpārdošanu privātpersonai citā dalībvalstī (*B2C*). Šis režīms ir īpaši aktuāls MVU, kas nevar izpildīt finanšu prasības, kuras saistītas ar akcīzes preču noliktavas atļauju un *EMCS* izmantošanu.

Direktīvas 33. un 34. pantā ir noteiktas prasības preču pārvietošanai starp tirgotājiem (*B2B*) un ir noteikts, ka šādai pārvietošanai izmantojams vienkāršots administratīvais pavaddokuments (*SAAD*) — sīkāki noteikumi par to iekļauti Regulā (EEK) Nr. 3649/92.

Ja preces ir nodotas patēriņam vienā dalībvalstī un tad tās tiek pārvietotas uz citu dalībvalsti, tad akcīzes nodokli maksā galamērķa dalībvalstī ar tādu likmi, ko noteikusi šī dalībvalsts, un attiecīgā gadījumā tirgotājs var vēlāk iesniegt pieteikumu par tāda akcīzes nodokļa atmaksāšanu, kas jau samaksāts, nododot preces patēriņam.

3.2. Rezultāti

3.2.1. Direktīvas 2008/118/EK lietderība un efektivitāte

Preču pārvietošana atliktās nodokļa maksāšanas režīmā

EMCS aizstāj papīra dokumentu sistēmu, ieviešot elektronisku uzraudzības sistēmu, tādējādi likvidējot administratīvus šķēršļus akcīzes preču pārrobežu aprītē, proti, mazinot izmaksas gan tirgotājiem, gan nodokļu iestādēm un vienlaikus sniedzot labākus rīkus, ar ko konstatēt un novērst izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Kopš tā laika, kad sistēma tika ieviesta, proti, no 2010. gada janvāra līdz 2015. gada maijam, reģistrēts, ka preču pārvietošana atliktās nodokļa maksāšanas režīmā notikusi vairāk nekā 13,6 miljonus

⁷ Direktīvas V nodaļas 32. pantā ir noteikts režīms, ka attiecas uz personām, kas, ceļojot no vienas dalībvalsts uz citu, pērk alkoholiskos dzērienus, tabakas izstrādājumus un minerāleļļas. Šis režīms aizstāj Direktīvas 92/12/EEK 28. pantā izklāstītos un kopš 1999. gada spēku zaudējušos pārejas noteikumu par atbrīvojumu no nodokļa personām, kas ceļo Savienībā. Laikā no 1999. gada līdz 2008. gadam Savienībā nebija orientējošu lielumu. Novērtējuma pētījums šo režīmu neaptver.

reižu, un 98,1 % gadījumu pārvietošana noslēgta bez starpgadījumiem vai nepieciešamības iejaukties manuāli.

Dalībvalstis ir pārliecinātas, ka, pateicoties *EMCS*, ir samazinājušās izmaksas, jo ir samazinājies dokumentu administrēšanai nepieciešamais laiks, kā liecina skaitļi 1. tabulā.

1. tabula. Parastas preču pārvietošanas dokumentācijas laiks iepriekš (papīra dokumentu sistēmā) un pēc *EMCS* ieviešanas 2014. gadā (datorizētajā sistēmā)⁸

Dalībvalsts	Vienas preču pārvietošanas dokumentācijas apstrādes laiks (papīra dokumentu sistēmā)	Vienas preču pārvietošanas dokumentācijas apstrādes laiks (<i>EMCS</i>)
BG	Nav datu	5 min
CZ	30 min	10 min
FI	6 min	0 ⁹
HU	120 min	6 min
LT	30 min	9 min (0,15 h)
LV	20 min	Nav datu
PL	3-5 h (alkoh. dzēr.); 0.5 h (pārējām precēm)	3-5 h (alkoh. dzēr.); 0.25 hrs (pārējām precēm)
RO	Nav datu	0
SI	3 min	1 min
SK	60 min	10 min

Avots: [2015. gada novērtējums par atliktās nodokļa maksāšanas režīmu, Ramboll](#)

Tā kā ir samazinājies laiks, kas nepieciešams informācijas apstrādei par preču pārvietošanu, *EMCS* sistēma ir panākusi to, ka daudzām dalībvalstīm ir samazinājušās vispārējās administratīvās izmaksas¹⁰.

Ekstrapolējot savāktos datus un piemērojot ES standartizmaksu modeli, 2014. gadā vien, pateicoties *EMCS*, tika ietaupīti no 27,5 miljoniem euro līdz 37 miljoniem euro (atkarībā no iesaistīto darbinieku darba pienākumiem)¹¹. Dalībvalstis arī ziņoja, ka, atbrīvojoties no papīra dokumentiem, palielinājusies efektivitāte un attiecīgi atbrīvoti resursi, kas var vēltīt lielāko uzmanību augsta riska pārvietošanai, tādējādi uzlabojot aprites kontroli.

Lielākie ieguvumi tirgotājiem ir īsāks laiks akcīzes dokumentu apstrādei, (gan nosūtītāja, gan saņēmēja) spēja izsekot preču pārvietošanai un vieglākas revīzijas un kontroles

⁸ Pirms 2004. gada paplašināšanās Somija bija vienīgā dalībvalsts, kas varēja iesniegt salīdzināmus datus. Tieši pirms 2004. gada jaunākās dalībvalstis izveidoja papīra dokumentu sistēmu, tādēļ par tām ir pieejami salīdzinoši jauni aprēķini. Nav pamatoti pieņemt, ka dalībvalstīm, kas bija ES dalībvalstis līdz 2004. gadam, rezultāti ievērojami atšķirtos.

⁹ Šeit 0 nozīmē, ka process parasti tiek pabeigts automātiski

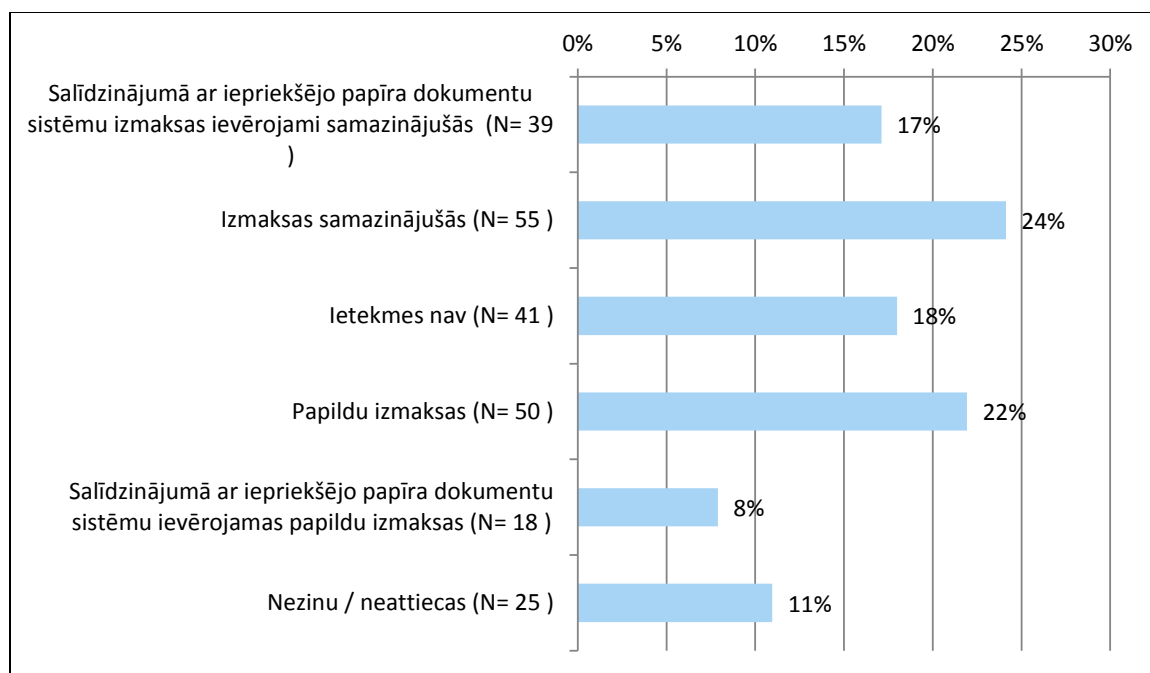
¹⁰ Saskaņā ar paziņotajiem datiem vidējais laiks stundās vienas preču pārvietošanas dokumentācijai bija 35 minūtes (0,59 stundas). Aplēsts, ka tikai 2014. gadā vien, pateicoties *EMCS*, dalībvalstu iestādes, kas ziņoja par pozitīvām pārmaiņām, ietaupīja vairāk nekā 1 267 026 stundas (aptuveni 720 pilnslodzes darbinieki, ja pieņem, ka darba dienā ir astoņas darba stundas un gadā ir 220 darba dienas).

¹¹ Sīkāku informāciju lūdzam skatīt novērtējumā par pašreizējo režīmu akcīzes preču glabāšanai un pārvietošanai atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā (53. lpp.) vai tam pievienotajā EK dienestu darba dokumentā.

procedūras, ko nodrošina efektīvāka un kvalitatīvāka pārvietošanas dokumentācija. Pētījumā šie ieguvumi nav izteikti kvantitatīvi.

EMCS dod labumu gan lieliem, gan maziem uzņēmumiem, tomēr lieliem uzņēmumiem apjomradīti ietaupījumi, kas saistīti ar elektronisko sistēmu, dod lielākas priekšrocības. Tirgotājiem ir atšķirīgs viedoklis par to, vai, pateicoties EMCS, izmaksas ir samazinājušās (41 %), izmaksas ir palielinājušās (30 %), atšķirību nav (18 %) vai labumi nav zināmi (11 %). Šie rezultāti ir ļoti līdzīgi iepriekš veiktas aptaujas rezultātiem, kurā piedalījās tirgotāji un kuras rezultāti tika paziņoti Eiropas Parlamentam un Padomei 2013. gadā¹², un tie var norādīt, ka lielākiem ekonomikas dalībniekiem automatizācija dod lielākus labumus.

2. attēls. EMCS ietekme uz izmaksām salīdzinājumā ar iepriekšējo režīmu, kad tika izmantoti papīra dokumenti (228 respondenti)

Avots: [2015. gada novērtējums par atliktās nodokļa maksāšanas režīmu, Ramboll](#)

Tādu preču pārvietošana starp uzņēmumiem, par kurām nodoklis ir samaksāts

Pretēji iepriekšētajam, ir pierādījumi tam, ka patlaban V nodaļā noteiktais režīms, kad nodoklis jau ir samaksāts, rada ievērojamu slogu uzņēmumiem un nav saderīgs ar mērķi veicināt preču brīvu apriti vienotajā tirgū, jo vēl arvien tiek izmantotas papīra dokumentu procedūras un dalībvalstis izmanto atšķirīgas pieejas¹³. Tirgotāji, kas izmanto režīmu, kad nodoklis jau ir samaksāts, ziņo, ka formalitātes atbilstības nodrošināšanai aizņem vidēji 221 minūti vienai preču pārvietošanai¹⁴.

¹² COM(2013) 850 un SWD(2013) 490.

¹³ Sk. 4.4. punktu.

¹⁴ Avots: 2015. gada novērtējums par režīmu, kad nodoklis jau ir samaksāts, Ramboll, 19. tabula. Vairākums tirgotāju ziņo, ka darbs ar formalitātēm aizņem mazāk nekā vienu stundu katrai pārvietošanai. Tomēr dati liecina, ka nepieciešamais laiks mērāms ļoti lielā stundu skaitā, ko, iespējams, izraisa tas, ka nav kopēju procedūru.

Pētījumā par režīmu, kad nodoklis jau ir samaksāts, iestādēm tika lūgts norādīt, kuri aspekti, administrējot preču pārvietošanu tad, kad nodoklis jau ir samaksāts, ir saistīti ar vislielāko resursu patēriņu. No 12 dalībvalstu iestādēm 10 uzskatīja, ka papīra dokumentu sistēma ir apgrūtināšāka un aizņem vairāk laika salīdzinājumā ar automatizētiem vai elektroniskiem procesiem, savukārt abu pārējo dalībvalstu iestādes nepauda viedokli. Trīs dalībvalstis varēja sniegt aptuvenas aplēses par to, cik daudz laika prasa darbs ar vienu preču pārvietošanu, kas notiek starp uzņēmumiem (B2B). Vidējais apstrādes laiks bija 4–8 stundas atkarībā no sūtījuma veida. Salīdzinājumam — EMCS sistēmā vienas preču pārvietošanas administrēšanai nepieciešamas vidēji dažas minūtes.

Vēl tika ziņots par tādām praktiskām problēmām kā atšķirīgas valstu prasības (piem., dokumentu prasības atmaksas saņemšanai) un skaidras informācijas neesamība par valsts procedūrām, kā rezultātā uzņēmumi tiek diskriminēti.

Vairāk nekā puse no visiem aptaujātajiem B2B tirgotājiem jau bija izvēlējušies, ka pastāvošās kārtības dēļ savas preces nelaidīs aprītē starp dalībvalstīm. Galvenais minētais iemesls ir liels administratīvais slogs un ar to saistītās izmaksas (36 no 44 aptaujātajiem tirgotājiem) un neskaidrās prasības, kas rada juridisku nenoteiktību (21 no 44 tirgotājiem). Vairākums tirgotāju uzskata, ka B2B režīms, kad nodoklis jau ir samaksāts, ir apgrūtināšāka nekā tad, ja izmanto EMCS.

Tādu preču tālpārdošana, par kurām nodoklis ir samaksāts (uzņēmuma darījumi ar patērētājiem)

Saistībā ar tālpārdošanu tirgotāji ziņoja, ka izmaksas, kas ir saistītas ar to, ka vairākums dalībvalstu pieprasa izmantot nodokļa pārstāvi, rada ievērojamu šķērslī piekļuvei tirgum. Dažos gadījumos maksa, ko prasa šāds nodokļa pārstāvis, pārsniedz maksu, ko prasa pasts un kurjerpasts par to, ka tiek muitoti sūtījumi no trešām valstīm. Daudzi tirgotāji ziņoja, ka dažos gadījumos vieglāk ir pārdot preces trešām valstīm, nevis veikt tālpārdošanu patērētājiem citās dalībvalstīs.

Salīdzinājumā ar citu preču tālpārdošanu, dažās dalībvalstīs ir gandrīz neiespējami tālpārdot alkoholiskos dzērienus par samērīgām cenām. Nodokļa pārstāvja pakalpojumus parasti piedāvā tikai lieli transporta uzņēmumi, kas ir nepietiekami aprīkoti darbam ar maza apjoma sūtījumiem (parasti 6 vai 12 pudeles), un tie vai nu atsakās sniegt pakalpojumus, vai arī pieprasa neiespējami augstu samaksu, kā norādīts tālāk 2. tabulā.

2. tabula. Nodokļa pārstāvju izmaksas par preču tālpārdošanu

Nosūtīšanas valsts — galamērķa valsts	Nodokļa pārstāvja ziņotās vidējās izmaksas (neieskaitot nodevas un izmaksas par vīnu, izņemot norādītos gadījumos)
No FR uz NL	30–100 EUR par deklarāciju, neskaitot transportu
No FR uz BE	20–40 EUR par sūtījumu (t. sk. pakalpojuma sniedzējs un transports; vismaz 12 pudeles)
No FR uz BE	40–70 EUR par sūtījumu
No FR uz UK	60 EUR par sūtījumu (ja pasūtījumā ir 12 pudeles)

Avots: [2015. gada novērtējums par režīmu, kad nodoklis jau ir samaksāts](#)

3.2.2. Akcīzes nodokļa un muitas procedūru saskaņība

Vērtības izteiksmē viena trešdaļa no visām Eiropas Savienībā saražotajām akcīzes precēm tiek eksportēta¹⁵. Tomēr akcīzes preču netiešais eksports saskaras ar daudzām tehniskām un juridiskām problēmām.

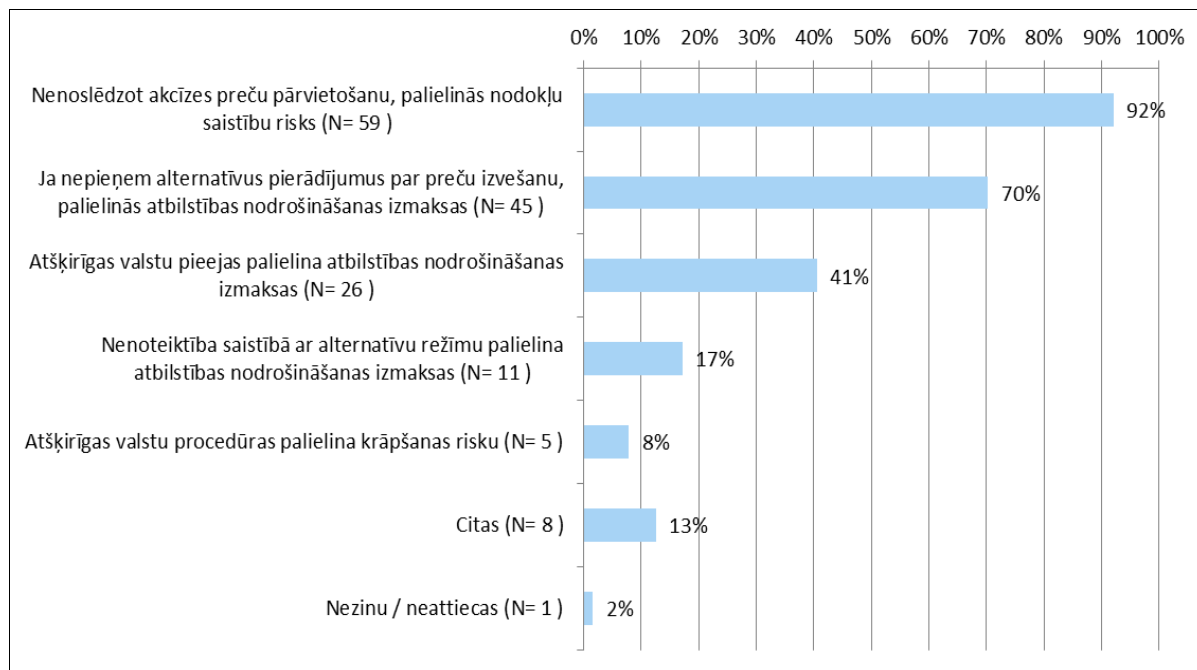
Novērtējumā aplūkots, cik savstarpēji saskaņīga ir preču aprites pašreizējā kārtība atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā un atbilstošā muitas eksporta procedūra. Var secināt, ka pastāv iespējas labāk harmonizēt procedūras. Kopumā gan dalībvalstu iestādes, gan tirgotāji piekrīt, ka akcīzes preču eksportēšanā ir problēmas. Dalībvalstis ir nobažījušās par akcīzes preču importēšanas procedūrām, tomēr izrādījās, ka tirgotājiem tās nerada daudz praktisku problēmu. Tomēr gan tirgotāji, gan dalībvalstu iestādes uzsver, ka EMCS ieviešana ir atvieglojusi koordināciju starp akcīzes nodokļa un muitas procedūrām. Salīdzinājumā ar iepriekšējo papīra dokumentu sistēmu EMCS ir uzlabojusi koordināciju.

Eksports¹⁶. Dalībvalstu iestādes un tirgotāji atzīst, ka trūkst saskaņības starp akcīzes nodokļa un eksporta procedūru un tas rada problēmas. No 27 dalībvalstīm 22 (80 %) uzskata, ka akcīzes preču pašreizējā pārvietošana atliktās nodokļa maksāšanas režīmā nav saskaņīga ar režīmu, pienākumiem un procedūrām, kas piemērojamas muitas operācijām un eksportam. Pirmkārt, eksporta pārvietošana būtu jānoslēdz EMCS sistēmā, pamatojoties uz elektronisku paziņojumu par preču izvešanu no muitas eksporta kontroles sistēmas (saīsinājums — ECS). Šāds paziņojums no muitas bieži netiek saņemts, un pārvietošana jāpārbauda un jānoslēdz manuāli. Otrkārt, pat ja paziņojums tiek saņemts, daži eksportētāji eksporta deklarācijā nenorāda atbilstošā e-AD administratīvās atsauces kodu (ARC), tādēļ sistēmai ir grūti vai neiespējami attiecināt preču izvešanas rezultātu uz pareizo e-AD. Šādi trūkumi nozīmē lielākas administratīvās izmaksas. Attiecīgi zūd automatizēta procesa piedāvātās priekšrocības, jo pārvietošana jānoslēdz manuāli, saskaņojot preču izvešanas rezultātu ECS, e-AD un EMCS. Ja atbilstība nav fiksēta, jālūdz, lai nosūtītājs norāda alternatīvu pierādījumu par preču izvešanu, vai jāriskē zaudēt pārvietošanas nodrošinājumu. Francija 2014. gadā ziņoja, ka tā pārvietošanu noslēgusi manuāli gandrīz 12 000 reižu. No visiem tirgotājiem 41 % atzīst, ka problēmu rada saskaņības trūkums starp akcīzes nodokļa un eksporta procedūru. Respondenti norāda, ka nav apmierināti ar koordināciju starp akcīzes nodokļa un muitas procedūrām.

¹⁵ Minētā aplēse balstās uz Eurostat statistiku par akcīzes preču eksportu. Statistikā nav nodalīts tiešais eksports (iesaistīta tikai viena valsts) un netiešais eksports (pirms preces tiek izvestas no Savienības, tās tiek vestas cauri vairākām dalībvalstīm). Direktīvā galvenā uzmanība ir veltīta tāda eksporta uzraudzīšanai, kurā ir iesaistītas vairākas dalībvalstis. Saistībā ar tiešo eksportu valsts atbild par sīki izstrādātu režīmu, un nav obligāti jāizmanto EMCS un ECS. Tā kā Savienība nav saņēmējs, nav noteikumu par tādu akcīzes preču netiešo eksportu, kuru pārvietošana notiek saskaņā ar V nodaļa noteikto režīmu, kad nodoklis jau ir samaksāts.

¹⁶ Sīkāku informāciju par to, kā būtu jākoordinē EMCS un eksporta kontroles sistēma lūdzam skatīt dokumentā “[Evaluation of current arrangements for the holding and moving of excise goods under excise duty suspension](#)” 116.–117. lpp.

3.attēls. Galvenās problēmas koordinējot muitas procedūras un akcīzes nodokļa procedūras (respondentu skaits=64)

Avots: [2015. gada novērtējums par atliktās nodokļa maksāšanas režīmu, Ramboll](#)

Imports. Ar akcīzes nodokli saistītais imports notiek, kad preces, kas Eiropas Savienībā ievestas no trešās valsts, netiek nodotas muitas īpašajai procedūrai vai ārējam tranzītam vai tām nepiemēro muitas uzraudzību. Tas nozīmē, ka tiek maksāts ne tikai muitas nodoklis, bet arī akcīzes nodoklis un PVN, ja vien precēm netiek nekavējoties piemērots atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīms (tās tiek glabātas akcīzes preču noliktavā vai nosūtītas no importēšanas vietas atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā). Ja galīgais saņēmējs ir citā dalībvalstī, pārvietošana atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā jāveic *EMCS* uzraudzībā.

Tirgotāji pauž nelielas bažas par importa procedūrām: 17 % bija šādas bažas, un tās galvenokārt bija saistītas ar valstīs pastāvošajām atšķirīgajām ziņošanas prasībām, kuru dēļ palielinās izmaksas. Tajā pašā laikā 19 no 27 dalībvalstīm puda bažas par saskanības trūkumu starp importa procedūru un nodošanu *EMCS* sistēmai, norādot, ka tālāka procedūru harmonizēšana varētu palīdzēt mazināt administratīvo slogu un atbilstības nodrošināšanas izmaksas.

Muitas tranzīts pēc eksporta¹⁷

¹⁷ Tranzīts ir īpaša muitas procedūra, kas ļauj veikt preču aprites datorizētu uzraudzību, izmantojot *NCTS* no vienas atrašanās vietas (izvešanas vieta) uz citu atrašanās vietu (galamērķi) Savienības muitas teritorijā. Tranzītu parasti izmanto, lai pārvietotu preces, kas nav Savienības preces, no vietas, kurā preces tiek ievestas Eiropas Savienībā, uz vietu, kurā ir ērtāk veikt preču muietošanu laišanai brīvā apgrozībā. Šāda iespēja ir noteikta tiesību aktos par akcīzes nodokli. Turklāt praksē preču eksportu dažreiz beidz, pirms preces tiek izvestas no ES, un uzraudzība pāriet uz tranzītu. Iepriekš Kopienas muitas kodeksā muitas īpašās procedūras tika sauktas par muitas maksājumu atlikšanas procedūru vai režīmu.

Daži uzņēmumi dod priekšroku tam, lai akcīzes nodokļa un muitas procedūras netiešajam eksportam netiktu veiktas vienlaikus ar tranzīta procedūrām, bet lai tās tiktu aizstātas pirms preču izvešanas. Šādos gadījumos eksporta procedūra tiek noslēgta ar tranzīta procedūru, kas sākas izvešanas muitas iestādē¹⁸, kas vienlaikus ir arī tranzīta nosūtīšanas muitas iestāde, kas neatrodas tajā vietā vai tuvu vietai, no kuras preces tiek izvestas no Savienības. Tālāk preces nonāk NCTS tranzīta sistēmas uzraudzībā izvešanas vietā. Tranzīts tiek noslēgts, kad galamērķa muitas iestāde nosūta nosūtīšanas muitas iestādei tranzīta rezultātu paziņojumu. To uzskata par tirdzniecības atvieglojumu, jo tas ļauj preces transportēt uz centrālo vietu eksporta procedūras ietvaros, noslēgt šo procedūru un attiecīgi veikt pārgrupēšanu un eksportu tranzīta procedūras ietvaros.

Tomēr, apkopojot ieinteresēto personu viedokli, tika konstatēts, ka šis nav apmierinošs risinājums. Turklāt tiesību aktos par akcīzes nodokli nav skaidra juridiskā pamata tranzīta procedūras izmantošanai pēc eksporta procedūras, un no juridiskā viedokļa šādi transportētas preces tiek nepareizi nodotas patēriņam, ja attiecīgā eksporta procedūra tiek slēgta tad, kad tiek sākta tranzīta procedūra, t. i., pirms preces tiek fiziski atstāj Eiropas Savienības muitas teritoriju.

No 27 dalībvalstīm 11 ziņo, ka eksporta procedūru kombinēšana ar tām sekojošu tranzīta procedūru rada problēmas. Šāda procedūra ir vai nu manuāli jānoslēdz kā EMCS pārvietošana, vai arī dažās dalībvalstīs, noslēdzot eksporta procedūru, EMCS sistēmā, sākot tranzītam, tiek automātiski izdarīts attiecīgs ieraksts, pat ja preces joprojām tiek pārvietotas Eiropas Savienībā tranzīta procedūras ietvaros. Informācija EMCS sistēmā vairs nav precīza, jo preces faktiski atstāj Eiropas Savienību tad, kad tiek noslēgta tranzīta procedūra.

No visiem respondentiem, kas eksportē akcīzes preces, 40 % ziņo, ka izmanto šādu procedūru (45 % to neizmanto, 15 % nezina, vai šāda procedūra ir izmantota). Respondenti uzskaitīja tādas priekšrocības kā ietaupīts laiks un izmaksas, arī labāka iespēja uzraudzīt pārvietošanu. Tomēr tika minētas arī problēmas, piem., informācijas koordinēšana akcīzes nodokļa un tranzīta procedūru ietvaros. Procedūras, kas akcīzes preču eksportam kombinē eksporta procedūru un tranzīta procedūru, radījušas problēmas 26 % respondentu, kas tās izmantojuši.

3.2.3. Būtiskums

Direktīvas 2008/118/EK III un IV nodaļa.

19 dalībvalstis uzskata (piekrīt vai noteikti piekrīt), ka joprojām ir nepieciešama EMCS, neraugoties uz konkrētu krāpšanas veidu rašanos. Tikai viena dalībvalsts nepiekrīt, savukārt pārējie respondenti norādīja, ka nezina, vai arī nedz piekrīt, nedz nepiekrīt. To, ka EMCS ir nepieciešama, apstiprina gan dalībvalstis, gan tirgotāji, aicinot paplašināt sistēmas darbības jomu, lai krāpšanas novēršanas labad to izmantotu arī ziežellām un neapstrādātai tabakai. Dalībvalstis pauž nepieciešamību analizēt EMCS darbības specifikācijas un turpināt attīstīt sistēmu, kas cita starpā nozīmētu arī automatizēt tādu preču pārvietošanas formalitātes, par kurām nodoklis jau ir samaksāts. Respondenti

¹⁸ Izvešanas muitas iestāde parasti ir vieta, kurā pie valsts robežas, jūras ostā vai lidostā vai to tuvumā atrodas muitas dienests, kas apliecina, ka preces ir atstājušas Eiropas Savienības muitas teritoriju un tādēļ preču eksports ir noslēgts. Saskaņā ar KMK Īstenošanas akta 329. pantu citas atrašanās vietas muitas teritorijā drīkst uzskatīt par izvešanas muitas iestādi, tādējādi noslēdzot eksportu pirms tam, kad preces fiziski izvestas no teritorijas. Atkarība no dalībvalsts tas var automātiski noslēgt lietu EMCS vai arī ne.

norāda, ka šādu krāpšanas veidu rašanās nemazina nepieciešamību pēc *EMCS*, tomēr sistēma ir jāstiprina. Respondenti atzīst, ka, neraugoties uz konkrētiem priekšlikumiem par *EMCS* izmaiņām, ir jānodrošina līdzsvars starp krāpšanas novēršanu un tirdzniecības atvieglošanu, lai iespējami palielinātu *EMCS* radītās priekšrocības.

No 27 dalībvalstīm 16 piekrita, ka līdzīgus rezultātus saistībā ar krāpšanas apkarošanu nevarētu sasniegt bez ES rīcības (t. i., izmantojot valstu, divpusējas vai starptautiskas iniciatīvas).

Direktīvas 2008/118/EK V nodaļa.

Komisija uzskata, ka arvien pastāv nepieciešamība izveidot sistēmu Savienībā preču pārvietošanai starp uzņēmumiem tādas procedūras ietvaros, kad nodoklis par precēm jau ir samaksāts, lai novērstu divkāršu aplikšanu ar nodokli. Tomēr Komisija atbalsta dalībvalstu un tirgotāju secinājumu par to, ka V nodaļā noteiktais režīms, kad nodoklis par precēm jau ir samaksāts, nav pietiekami lietderīgs un efektīvs.

3.2.4. *ES pievienotā vērtība*

Lielākie ieguvumi tirgotājiem no kopējās *EMCS* sistēmas ir īsāks laiks akcīzes dokumentu apstrādei, (gan nosūtītāja, gan saņēmēja) spēja izsekot preču pārvietošanai un vieglākas revīzijas un kontroles procedūras, ko nodrošina efektīvāka un kvalitatīvāka pārvietošanas dokumentācija.

Kopumā pašreizējais režīms nodrošina skaidru un konsekventu sistēmu akcīzes preču glabāšanai un aprītei. Tikai ierobežotā skaitā jomu dalībvalstu atšķirīgā interpretācija izraisa atšķirības valsts tiesību aktos, radot nenoteiktību tirgotājiem. Piemēram, noteikumi par akcīzes nodokļa saistībām preču iztrūkuma gadījumā patlaban rada neskaidrību, un šiem noteikumiem nepieciešams skaidrojums. Jāuzlabo pieejamie saziņas mehānismi starp tirgotājiem un kompetentajām iestādēm ārkārtas situācijās, vai nu izmantojot esošās funkcijas, vai arī izstrādājot jaunas.

Lai iekšējais tirgus darbotos pienācīgi, svarīgi vienoti *EMCS* noteikumi. To veicina saskaņota piekļuve *EMCS* sistēmai, nodrošinot kopīgas definīcijas dalībniekiem, kuriem ir atļauja glabāt un pārvietot preces atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā. Šāds režīms parasti ir nodrošinājis, ka dažādās dalībvalstīs tiek ierobežoti diskriminējoši nosacījumi. Pat ja valsts atbild par atļauju piešķiršanu tirgotājiem glabāt un pārvietot akcīzes preces, ir maz pierādījumu tam, ka pastāv ievērojami šķēršļi piekļuvei tirgum.

Tirgotāji ziņo, ka lielākais ieguvums no *EMCS* ir (gan nosūtītāja, gan saņēmēja) spēja izsekot preču pārvietošanai, tādēļ ir vieglāk veikt tirgotāju pašu darbības revīziju un uzraudzīt, cik lietderīga un efektīva ir tirgotāju izveidotā kārtība fiskālo pienākumu pildīšanai.

Kopumā valsts iestādes un tirgotāji uzskata, ka priekšrocības, kas nodrošina kopīga rīcība Eiropas līmenī saistībā ar darījumiem starp uzņēmumiem (*B2B*), ir ierobežotas, jo trūkst tiesiskās un tehniskās skaidrības un pastāv atšķirības starp valstīm. Tālpārdošanas gadījumā harmonizācijas trūkuma dēļ pašreizējam režīmam ir neliela ES pievienotā vērtība vai šādas pievienotās vērtības nav nemaz. Daži tirgotāji ziņo, ka režīms ir tikpat apgrūtinājošs, cik preču eksporta procedūras uz trešām valstīm, vai pat vēl apgrūtinājošs.

Dokumenta 4. sadaļā norādītas jomas, kurās būtu derīgi veikt tālāku harmonizāciju.

4. PROBLĒMAS, KURĀM TURPMĀK BŪTU JĀPIEVĒRŠ UZMANĪBA

Ierosinātos uzlabojumus var sasniegt, plānojot grozījumus Direktīvā 2008/118/EK un tās īstenošanas regulās atbilstīgi Komisijas darba programmai.

4.1. Atļaujas

Direktīvā 2008/118/EK ir noteiktas kopīgas ES līmeņa definīcijas dažādu veidu tirgotājiem, kam ir piešķirta atļauja glabāt un pārvietot akcīzes preces atliktās nodokļa maksāšanas režīmā. Šīs definīcijas veicina skaidru un konsekventu ietvaru akcīzes preču glabāšanai un pārvietošanai un nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret uzņēmumiem.

Dažādās dalībvalstīs atšķiras prasības par atļaujas saņemšanu akcīzes preču glabāšanai un pārvietošanai un vienkāršošanai. Prasības atļaujas saņemšanai ir sarežģītas. Tas var radīt šķēršļus tirgotājiem, un pieteikuma process var izvērsties nevajadzīgi laikietilpīgs. Piemēram, kad tirgotājiem uzdeva jautājumu par to, kādi ir noteikumi atļaujas nodrošinājuma aprēķināšanai¹⁹, daudzi dalībnieki atbildēja, ka nezina, par ko ir runa (24 %). Dalībvalstis analizēja šos datus un konstatēja, ka ekonomikas dalībnieki vienā valstī, kas darbojas vienā un tajā pašā nozarē, dažreiz saņem pretrunīgu informāciju. Piemēram, ekonomikas dalībnieki Vācijā (no šīs dalībvalsts aptaujā bija vislielākais dalībnieku skaits) norādīja, ka to noliktavas nodrošinājums tiek aprēķināts, pamatojoties uz gada apgrozījumu (34 %), mēneša apgrozījumu (3 %), akcīzes nodokļa saistībām gadā (16 %) un akcīzes nodokļa saistībām mēnesī (21 %). Tas liecina, ka dažas prasības un noteikumi ir ļoti sarežģīti.

Tas, ka ir sarežģīti piekļūt noteikumiem un tos saprast, tika uzsvērts arī gadījumu pētījumos. Ieinteresētās personas no četrām dalībvalstīm ziņo, ka tirgotāji bieži neiesniedz pilnīgus pieteikumus, tādēļ kompetentajām iestādēm jāveic nevajadzīgs papilddarbs.

Vairākumā dalībvalstu ekonomikas dalībniekiem jāsasniedz gan pārvietošanas nodrošinājums, lai nodrošinātu akcīzes nodokļa parādu saistībā ar pārvietošanu, gan atļaujas nodrošinājums, kas sedz akcīzes preču noliktavas darbības vai reģistrētu nosūtītāju un saņēmēju darbības. Nodrošinājums ir valsts pārziņā. Tirgotāji uzskata, ka šādas prasības ir apgrūtinājošas, neraugoties uz to, ka tiek plaši īstenoti ar nodrošinājumiem saistīti samazinājumi un atbrīvojumi, lai atbalstītu mazos uzņēmumus, noteiktas preces un uzņēmumus, kuri maksā nodokļus. Atbrīvojumi tiek pieļauti tikai īpašos gadījumos saskaņā ar Direktīvu 2008/118/EK.

4.2. Rīcība preču iztrūkuma un pārpalikuma gadījumā, citos izņēmuma gadījumos un krāpšanas apkarošana²⁰

Kopš novērtējuma pētījuma pabeigšanas Tiesa sagatavojusi spriedumu par direktīvas 10. un 20. pantu, kas cita starpā skaidro apstākļus, kad pārvietošanas ir noslēgta²¹.

¹⁹ Ja tiek prasīts nodrošinājums, tam jāsedz ar akcīzes preču ražošanu, pārstrādi un glabāšanu saistītie riski. Tas ir valsts pārziņā.

²⁰ Sīkāku informāciju lūdzam skatīt dokumentā “*Evaluation of current arrangements for the holding and moving of excise goods under excise duty suspension*”, 75.–87. lpp.

²¹ Tiesas (sestā palāta) 2016. gada 28. janvāra spriedums (*Bundesfinanzhof* (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu) — *BP Europa SE/ Hauptzollamt Hamburg-Stadt* (Lieta C-64/15), OV 2016/C 106/11.

Direktīvas 20. panta 2. punktā ir noteikts, kad beidzas akcīzes preču pārvietošana atliktās nodokļa maksāšanas režīmā, vienlaikus mēģinot noteikt laiku, kad jāuzskata, ka šādas preces ir nodotas patēriņam, un kad jāmaksā nodoklis par šīm precēm. Tas vēl jo svarīgāk ir gadījumos, kad tiek konstatēts piegādājamo akcīzes preču iztrūkums. Tomēr nav skaidra procedūra prasījumu sniegšanai saistībā ar iztrūkumu. Uz prasījumiem pret tirgotājiem attiecas Direktīva 2010/24/ES²² (prasījumu piedziņas direktīva), bet tajā noteiktos instrumentus dalībvalstis izmanto atšķirīgi. Dažos gadījumos tie netiek izmantoti nemaz. Nav skaidra pamata, lai sasaistītu prasījumu piedziņas instrumentus un iepriekš noteiktās akcīzes nodokļa saistības. *EMCS* specifikācijā²³ norādīti saziņas līdzekļi dalībvalstīm un tirgotājiem varbūtējo saistību noteikšanai, bet šī iespēja tiek reti izmantota. *EMCS* arī nodrošina paziņojumu par nodokļa prasījumu, ko nosūta dalībvalsts, kas izsaka prasījumu, nosūtīšanas dalībvalstij, kas atbild par nodrošinājuma pārvaldību, bet šo paziņojumu arī izmanto reti vai neizmanto nemaz.

Daži tirgotāji norāda, ka nevar mainīt informāciju elektroniskajā administratīvajā dokumentā (e-AD), kad nosūtīšanas dalībvalsts to ir pieņēmusi, un tādēļ rodas strīdi par apjomiem un maksājamo akcīzes nodokli. Nosūtītājs var nosūtīt *EMCS* lietas ziņojumu nosūtītājai dalībvalstij, norādot kļūdu. Tomēr lietas ziņojuma primārais nolūks ir ļaut tirgotājiem ziņot par nozīmīgiem incidentiem pārvietošanas laikā, un patlaban šāda iespēja tiek reti izmantota. 2014. gadā vien dalībvalstis cita citai nosūtīja 1160 lietu ziņojumus, kas ir aptuveni 0,04 % no 2,95 miljoniem *EMCS* aprites lietu, kas notika attiecīgajā gadā. Tomēr ziņošanas pienākums nav juridiski noteikts.

Galamērķa maiņa pēc tam, kad sūtījums netiek pieņemts vai tiek noraidīts²⁴: dalībvalstis ekspertu grupā ir vienojušās, ka gadījumos, kad sūtījums netiek pieņemts vai tiek noraidīts, nosūtītājs sagatavo paziņojumu par galamērķa maiņu, lai sūtījums atgrieztos nosūtīšanas vietā vai nonāktu pie jauna saņēmēja. Šādam pienākumam būtu jābūt juridiski noteiktam. Uzlabojums būtu arī tas, ka sūtītājam tiktu noteikts pienākums veikt turpmākas darbības, ja ir nosūtīts paziņojums par sūtījuma nepieņemšanu vai noraidīšanu. Problēmu mazināšanai tika iesniegti divi priekšlikumi: pirmkārt, specifikācijas jāpamato ar juridisku pienākumu nosūtīt paziņojumu par sūtījuma nepieņemšanu vai noraidīšanu un, otrkārt, jāizveido juridisks pamats, lai paziņojumam par sūtījuma nepieņemšanu vai noraidīšanu automātiski seko paziņojums par galamērķa maiņu atpakaļ sūtītājam.

Valda uzskats, ka, pateicoties *EMCS*, ir samazinājusies krāpšana. Dalībvalstis min tādas nozīmīgas problēmas kā tirgotāju norādīti pārmērīgi gari transportēšanas laiki un noteiktu datu neesamība e-AD formā, piem., saistībā ar īpašumtiesībām uz precēm nosūtīšanas un saņemšanas laikā, kas varētu palīdzēt analizēt risku.

²² Padomes 2010. gada 16. marta Direktīva 2010/24/ES par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem, *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis* L 84, 31.3.2010., 1. lpp.

²³ *EMCS* specifikācijas ir dokumenti, kuros aprakstītas sistēmas prasības gan no centralizācijas, gan valstu viedokļa un tas, kā šīs prasības tiek pildītas augstā līmenī (t. s. akcīzes nodokļa sistēmu darbības specifikācijas jeb *FESS* (*Functional Excise Systems Specifications*)), un sīkāks apraksts sniegts vairākos citos dokumentos.

²⁴ Šajā kontekstā “sūtījums netiek pieņemts” nozīmē, ka saņēmējs pieņem lēmumu nepieņemt preču sūtījumu, kas atrodas nosūtīšanas vietā vai tiek pārvietots no nosūtīšanas vietas. “Sūtījums tiek noraidīts” attiecas uz lēmumu nepieņemt preces, kas ir nogādātas galamērķī.

4.3. Koordinācija starp muitas procedūrām un akcīzes nodokļa procedūrām

Kā minēts iepriekš, akcīzes preču netiešais eksports ir saistīts ar lielu skaitu nenoslēgtu pārvietošanu, un tas joprojām rada bažas. Varētu būt lietderīgi noteikt skaidru juridisko pamatu tranzītam un labāk harmonizēt noteikumus par attieksmi pret importētām akcīzes precēm.

4.4. Uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem vērsta procedūras saistībā ar precēm, par kurām nodoklis jau ir samaksāts

Režīms tādu preču pārvietošanai starp uzņēmumiem, par kurām nodoklis jau ir samaksāts, kas ir īpaši aktuāls mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, nedarbojas labi un rada administratīvu slogu un lielas izmaksas tirgotājiem atbilstības nodrošināšanai, kā arī ir potenciāls krāpšanas avots. Papīra dokumenti jāsūta atpakaļ nosūtītājam dalībvalstij. Tikai pēc dokumentu saņemšanas var saņemt nodokļa atmaksu nosūtīšanas dalībvalstī. Papīra dokumentus var izmantot krāpnieciskos nolūkos vairākkārt, jo nav juridiski noteikta termiņa to atpakaļsūtīšanai.

Režīms akcīzes preču tālpārdošanai ir vēl sliktāks, jo plaši tiek izmantoti nodokļa pārstāvji, tādējādi likumīga komercdarbība nav dzīvotspējīga. Tomēr Komisija ierosina risināt problēmu tikai tad, kad tiks panākta vienošanās par PVN vienas pieturas punktu tālpārdošanai. Vienīgā nodokļa pārstāvja aizliegšana nemazinās slogu tirgotājiem, jo tiem jāreģistrējas patēriņa dalībvalstī PVN nolūkā.

5. SECINĀJUMI UN TURPMĀKIE PASĀKUMI

Nemot vērā abu pētījumu konstatējumus un novērtējuma dokumentu SWD(2017) xxx, Komisija izdara šādus secinājumus.

Režīms akcīzes preču glabāšanai un pārvietošanai nedrīkst kropļot konkurenci, kavēt šādu preču brīvu apriti ES, kavēt nodokļu iekasēšanu vai veicināt izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Kopumā pašreizējā kārtība akcīzes preču glabāšanai un apritei atliktās akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā ir lietderīga un efektīva, turklāt tā lielā mērā darbojas, pateicoties ES mēroga rīcībai. Tomēr ir jāatrisina dažas problēmas, īpaši saistībā ar akcīzes nodokļa un muitas procedūru koordinēšanu, jo pastāv ievērojama juridiskā nenoteiktība un tehnisko procedūru koordinēšanu var pilnveidot. Visbeidzot, *EMCS* ieviešana tādu akcīzes preču pārvietošanas uzraudzībai, kam tiek piemērots nodoklis, palīdz uzlabot akcīzes nodokļa iekasēšanu, un, veicot vairākas iespējamās juridiskās un tehniskās izmaiņas, izdotos arvien sekmīgāk novērst izvairīšanos no nodokļa maksāšanas un krāpšanu.

Režīms patēriņam nodotu preču pārvietošanai uz citu dalībvalsti nav tik apmierinošs: pašreizējais režīms nav efektīvs, nav pietiekams, lai nodrošinātu akcīzes preču brīvu apriti, un potenciāli paver iespējas izvairīties no nodokļa maksāšanas un īstenot krāpšanu. Tas ir īpaši problemātiski maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri lielā mērā izmanto šo režīmu. Izmantojot *EMCS* procedūras, kad nodoklis jau ir samaksāts, šāda veida tirdzniecība tiktu racionalizēta, noteikumi kļūtu pārredzamāki un skaidrāki un tirgotāji varētu viegli un ātri atgūt nodokli, kas samaksāts nosūtītājā dalībvalstī.

Turpmākie pasākumi

- (1) Komisija izskatīs iespējamus juridiskos un tehniskos uzlabojumus, lai novērstu pārkāpumus un varētu izskatīt dalībvalstu prasības.
- (2) Komisija izskatīs, vai būtu lietderīgi ierosināt mazāk apgrūtinošu režīmu nekā *EMCS* vai *SAAD* sistēma ar zemu fiskālo risku saistītu akcīzes preču pārvietošanai; šādas preces ir, piem., denaturēts spirts, aromatizētāji, smaržas un daži energoprodukti.
- (3) Komisija skatīs juridiskās un tehniskās izmaiņas akcīzes preču importa, eksporta un tranzīta uzraudzības režīmā.
- (4) Komisija analizēs daļēju vai pilnīgu automatizāciju gadījumos, kad starp uzņēmumiem tiek pārvietotas akcīzes preces, par kurām nodoklis jau ir samaksāts, lai samazinātu administratīvo slogu un izmaksas tirgotājiem un dalībvalstīm atbilstības nodrošināšanai.
- (5) Komisija meklēs turpmākas iespējas uzlabot kārtību akcīzes preču pārrobežu tālpārdošanai.

Komisija ņems vērā šos secinājumus, gatavojoties pārskatīt direktīvu atbilstīgi Komisijas 2017. gada darba programmai (COM(2016) 710 *final*, 2. pielikums). Pārskatīšana cita starpā nozīmēs veikt atklātu sabiedrisko apspriešanu un ietekmes novērtējumu.